

καὶ τὸν ἀρήσῃ ἐλεύθερον ὅπερ καὶ κατώρθωσεν, καὶ οὕτω μετέβη καὶ τὸν ἀπηλευθέρωσεν καὶ τὸν ἐπῆγεν μόνος μου εἰς τὴν οἰκίαν του.

Α. Γεωργιάδης ὑποστράτηγος.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Πρῶτον ἤδη κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ἐλήφθη τὸ μέτρον νὰ γίνῃ ἰδιαιτέρως ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. Αἱ πρωτεύουσαι τῶν Κρατῶν μεγάλων ἢ μικρῶν, ἀρχαίων ἢ νέων, εἰ καὶ θεωροῦνται ὅτι περικλείουσι τὴν ἐντελεστέραν ἔκφρασιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ ὅτι ἐν αὐταῖς κατοπτρίζονται οὕτως εἰπεῖν τὰ προτερήματα ἢ ἐλαττώματα, τὰ ἥθη καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ ὅλου Κράτους, οὐχ ἥττον ἔχουσι καὶ ὅλως ἴδιον βίον διαδηλούμενον διὰ πράξεων ἢ γεγονότων ἰδίων. Ἡ ἐξέτασις ἐπομένως τῆς κατὰστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν περὶ ἑκάστης τῆς ἐπόψεως ταύτης ἐνδιαφέρει ἰδιάζον.

Πάνταχού σχεδὸν παρατηρεῖται ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας αὐξάνει ταχύτερον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους εἰ καὶ ἡ μὲν θνησιμότης αὐτόθι εἶναι ἀνωτέρα, ἢ δὲ σχέσις τῶν γεννήσεων πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς γάμους μικροτέρα· τοῦτο δὲ διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐγκατάστασις νέων κατοίκων εἶναι ἀνωτέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πυκνότης τῶν κατοίκων καθιστᾷ τὸν βίον ἀπικνηρότερον ὅπερ περιστέλλει τὴν γονιμότητα.

Ἡ ἀπογραφὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διεξήχθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ διὰ δελτίων διανεμηθέντων κατ' οἰκογενείας. Τῆς διὰ δελτίων ἀπογραφῆς ἐξηρέθησαν τὰ φιλανθρωπικὰ κατὰστήματα, τὰ ἐκπαιδευτήρια ἐν οἷς δικατωνται ὑπότροφοι, τὰ ξενοδοχεῖα καὶ αἱ φυλακαί.

Κατὰ τὰ πορίσματα τῆς ἀπογραφῆς ταύτης, ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, μὴ περιλαμβανομένων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν (3,460), ἐξηκριβώθη εἰς 63,374.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ δελτίων ἀπογραφέντων ἀνέρχεται εἰς 61,198, διανεμόμενος ὡς ἑξῆς μετὰ τῶν ἐξ ἀστυνομικῶν τμημάτων εἰς ἃ διακρίνεται ἡ πόλις:

Τμήμα	Ἄρρενες	Θῆλειαι	Τὸ ὅλον
Α'	5,842	5,307	11,149
Β'	3,922	3,186	7,108
Γ'	6,540	5,412	14,952
Δ'	4,073	3,048	7,121
Ε'	6,433	5,788	12,221
ΣΤ'	5,866	5,630	11,496
Προσθῆκαι εἰς ἅπαντα τὰ τμήματα	73	78	151
Τὸ ὅλον	32,749	28,449	61,198

Ἀπεγράφησαν προσέτι·

	Ἄρρενες	Θήλειαι	Τὸ ὅλον
α) Εἰς τὰ Φιλανθρ. Καταστήματα	337	271	608
β) Εἰς τὰ Ἐκπαιδευτήρια . . .	204	305	509
γ) Εἰς τὰ Ξενοδοχεῖα . . .	487	136	623
δ) Εἰς τὰς Φυλακὰς . . .	428	8	436
Τὸ ὅλον	<u>1,456</u>	<u>720</u>	<u>2,176</u>
Ὅλ. ἀρ. Κατοίκων	34,205	29,169	63,374

Ἐπομένως κατὰ τὰ διδόμενα ταῦτα, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ φύλου διακροῦνται·

Εἰς ἄρρενας 34,205

Εἰς θήλειαι 29,169

ἦτοι ἐπὶ 100 κατοίκων 54 εἰσὶν ἄρρενες καὶ 46 θήλειαι, ἐν ᾧ δι' ὅλον τὸ Κράτος ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τοῖς 100, ἄρρενες μὲν 52.45, θήλειαι δὲ 47.55.

Ὁ πληθυσμὸς οὗτος τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας ἀνκλογεῖ πρὸς τὸν ὅλον πληθυσμὸν τοῦ Κράτους ὡς 3.83 ἐπὶ τοῖς 100.

Ἡ ἀνκλογία αὕτη εἶναι διὰ τὴν Βιέννην 1.25 τοῖς 100, Βερολῖνον 2.96, Παρισίους 4.54, Λονδῖνον 13.97 Ἐπομένως ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν εὐρίσκεται εἰς ἀνωτέραν ἀνκλογίαν ἐκείνων τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βερολίνου.

Κατὰ τινὰ πίνακα ἀπογραφῆς ὑπάρχοντα ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Υπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν ἐπικεχυρωμένον παρὰ τοῦ τότε διοικητοῦ Ἀττικῆς Κ. Ἀζιώτου, ἐν ἔτει 1836 ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, ἀποτελούμενος κατὰ τὴν ἐπαχὴν ἐκείνην ἐκ μόνης τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, περιλάμβανε κατοίκους 14,092. Ἐπομένως, ἂν λάβωμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, καίπερ μὴ παριστάνοντα μόνης τῆς πόλεως τὸν πληθυσμὸν, ὡς ἔρον συγκρίσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων ηὔξησεν ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1879, ἐν διαστήματι δηλαδή 43 περίπου ἐτῶν, κατὰ 450 περίπου τοῖς 100, ἦτοι εἰς 10 τοῖς 100 κατ' ἔτος.

Ἡ αὕξησις αὕτη φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μετὰ πολυετεῖς καταστροφῆς καὶ συμφορᾶς ἰδρυθείσης νέας τάξεως καὶ τοῦ ἀναγεννηθέντος ἐθνικοῦ βίου, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑποστηριχθῇ ὡς ἡ κανονικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους αὕξησις καὶ ὡς τοιαύτη νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν αὕξησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πρωτευουσῶν ἄλλων κρατῶν. Οὐχ ἦττον χάριν ἀπλῆς πληροφορίας σημειῶ ὅτι ἡ ἐτησία αὕξησις ὑπολογισθεῖσα ἐπὶ περιόδου 30 ἐτῶν, ἐπὶ τοῖς 100 εἶναι διὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν Παρισίων 3.23, διὰ τὸν τοῦ Λονδίνου 2.31, τοῦ Βερολίνου 3.56, τῆς Βιέννης (ἐπὶ περιόδου 26 ἐτῶν) 1.89.

Οἱ 63,374 κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπαρτίζουσι 15,209 οἰκογε-

νείας, ὅπερ ὑποδεικνύει ὅτι ἐκάστη αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.17 ἀτομ., ἐντὶ 4.62 ὅστις εἶναι ὁ μέσος ὅρος τῶν ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὴν οἰκογένειαν ἐν Ἑλλάδι.

Κοινωνικὴ κατάστασις καὶ ἡλικία.—Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, κατὰ μὲν τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν κατάστασιν διανέμονται ὡς ἑξῆς:

	Ἄρρενες		Θήλειαι		Ἀμφότε. τῶν φύλων	
	Ὀλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100	Ὀλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100	Ὀλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100.
Ἐγγαμοί	9,092	26.58	8,856	30.36	17,498	28.32
Ἄγαμοι	24,290	71.01	16,047	55.01	40,337	63.65
Ἐν χηρείᾳ	759	2.22	4,256	14.59	5,015	7.91
Μὴ ἐξακριβ.	64	0.19	10	0.04	74	0.12

Τὸ ὅλον 34,205 — 29,169 — 63,374 —

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει ὅτι ἡ σχέσις τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων εἶναι διάφορος τῆς τοῦ ὅλου κράτους. Οἱ ἔγγαμοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἶναι ὀλιγώτεροι ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ κράτους. Ἐπίσης ἀφ' ἑτέρου οἱ ἄγαμοι εἶναι περισσότεροι, ἰδίως οἱ ἄρρενες, καθόσον ἐπὶ τῶν θηλέων ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη. Ἡ χηρεία ὅμως, εἰ καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν φύλων εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν κατὰ τι ἀνωτέρων τῆς διὰ τὸ λοιπὸν κράτος, διὰ μὲν τὸ ἄρρεν φύλον ὑποδεικνύει ἀναλογίαν κατωτέρων, διὰ δὲ τὸ θῆλυ κατὰ πολὺ ἀνωτέρων ἐκείνης τοῦ ὅλου κράτους.

Κατὰ δὲ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν τάσσονται ὡς ἑξῆς:

	Ὀλικὸς ἀριθμὸς			Ἐπὶ τοῖς 100		
Ἡλικίαι	Ἀρρένων	Θηλέων	Ἀμφότε. τῶν φύλων	Ἀρρενες	Θήλειαι	Ἀμφότε. τῶν φύλων
6—12 μηνῶν	611	578	1189	1.79	1.98	1.88
1—5 ἐτῶν	3094	2867	5961	9.05	9.83	9.41
5—10 »	3292	3102	6394	9.62	10.63	10.09
10—15 »	3920	3338	7258	11.46	11.44	11.45
15—20 »	4171	3951	8122	12.19	13.55	12.81
20—25 »	3270	2921	6191	9.56	10.01	9.77
25—30 »	3695	2849	6544	10.81	9.77	10.33
30—35 »	2598	1930	4528	7.60	6.62	7.14
35—40 »	2503	1995	4498	7.32	6.84	7.10
40—45 »	1935	1159	3094	5.65	3.97	4.88
45—50 »	1052	1246	2748	4.39	4.27	4.34
50—55 »	933	724	1657	2.73	2.48	2.62
Εἰς μεταφορὰν	31074	26660	58184	92.35	91.39	91.73

Ἡλικία	Ὀλιγὸς ἀριθμὸς			Ἐπὶ τοῖς 100		
	Ἀρρένων	Θηλέων	Ἀμφोट. τῶν φύλων	Ἀρρενες	Θήλειαι	Ἀμφोट. τῶν φύλων
Ἐκ μετακτ. 31074	26660	58184		92.35	91.39	91.73
55—60 »	898	840	1738	2.63	2.88	2.74
60—65 »	596	550	1146	1.74	1.89	1.81
65—70 »	446	482	928	1.30	1.65	1.46
70—75 »	323	270	593	0.94	0.93	0.94
75—80 »	202	190	392	0.59	0.65	0.62
80—85 »	80	83	163	0.23	0.29	0.25
85—90 »	43	46	89	0.13	0.16	0.14
90—95 »	14	20	34	0.04	0.07	0.05
95—100 »	11	11	22	0.03	0.04	0.03
100 καὶ ἄνω »	4	7	11	0.01	0.02	0.02
	34144	29159	63300	99.81	99.97	99.88
Μὴ ἐξακριβωθέντες	64	10	74	0.19	0.03	0.12
Τὸ ὅλον	34205	29169	63374	100.00	100.00	100.00

Ἔκτασις καὶ οἰκοδομαί.— Κατὰ τὴν παρὰ τοῦ κ. Α. Κορδέλλου γενομένην καταμέτρησιν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ δικηρχυμάτων τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ κ. I. A. Kaupert, ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καταλαμβάνει ἐπιφάνειαν 4,000,000 T. M. ἥτοι τεσσάρων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐξ ὧν αἱ μὲν οἰκίαι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξύ αὐτῶν κείμενα κενὰ οἰκόπεδα κατέχουσιν ἑκτασιν 2,576,485 T. M. περίπου, αἱ δὲ οἱ 615,995 T. M. καὶ αἱ ἐν τῇ πόλει πλατεῖαι 113,520 μέτρα¹.

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν τεσσάρων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ὑπάρχουσι κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν εἰδικὴν ἀπαρίθμησιν 8,080 οἰκοδομαί. Ἐκ τούτων 7316 εἰσὶν οἰκίαι χρησιμεύουσαι πρὸς κατοικίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ 764 χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς διάφορα καταστήματα. Τὰ περιτειχισμένα οἰκόπεδα ἀνέρχονται εἰς 502, ἐξ ὧν 98 κατοικοῦνται, 130 χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθήκαι, μαρμαροκοπεῖα κτλ. 274 δ' εἰσὶν ἀκατοίκητα. Ἐκ τῶν 8080 οἰκοδομῶν 7405 εἰσὶ λιθοκτιστοί, 608 πλινθοκτιστοὶ καὶ 67 ξύλινοι.

¹ Ὁ ὅλος οἰκισμὸς ἑκτασις διανέμεται ὡς ἑξῆς:

Ἀνακτορικὸς κήπος	192,000 μ.
Τὸ Ζάππειον μέγαρον καὶ οἱ περὶ αὐτὸ κήποι καὶ ἀγροὶ	144,000
Τὸ Ὀλυμπιεῖον καὶ τὰ περὶ τὴν πύλιν Ἀδριανοῦ κενὰ	105,000
Ἡ Ἀκρόπολις καὶ τὸ περὶ αὐτὴν ὠδεῖον τοῦ Ἡρώδου,	
τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου καὶ Ἄρειος Πάγος	206,000
Τὸ Θησαῖον καὶ τὰ περὶ αὐτὸ κενὰ	47,000
(Αἱ Ἀθῆναι ἐξεταζόμεναι ὑπὸ ὑδραυλικῆς ἐκποψῆς. 1876 σελ. 16).	

Ἐκ τῶν 7316 οἰκιῶν 3661 κατοικοῦνται παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, 3572 παρ' ἐνοικιαστῶν καὶ 83 εὑρίσκοντο ὑπὸ οἰκοδομήν.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν οἰκοδομῶν ἐπεζητήθη προσέτι καὶ ἡ ἐξ-
κρίβωσις τῆς χωρητικότητος τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ αἱ σχετικαὶ πληροφορίες
δὲν ἐλήφθησαν οὔτε πλήρεις, οὔτε δι' ὅλας τὰς οἰκίας. Ἐν τούτοις ἐπὶ 6630
οἰκιῶν δι' ἃς ἐλήφθησαν πληροφορίες εἰσὶν

ἰσόγειοι . . .	2643
μὲ 2 ὀρόφους . .	768
3 » . . .	2504
4 » . . .	694
5 » . . .	21

6630

Δὲν ἐλήφθη πληροφορίαν ἐπὶ οἰκιῶν 686

7316

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀνυπολογίσι κατὰ Τ. Χιλ. κά-
τοικοι μὲν 15,843, οἰκογένειαι 3,802 καὶ οἰκοδομαὶ 2,020, ἐνῶ δι' ὅλον
τὸ Κράτος ἀνυπολογίσι κατὰ Τ. Χιλ. κάτοικοι 32.94, οἰκογένειαι 7.12
καὶ οἰκοδομαὶ 6.67. Οὕτω δὲ ἡ ἀνυπολόγις αὕτη τῶν κατοίκων τῆς πρω-
τευούσης κατὰ Τ. Χιλ. εἶναι 481 φορές ἀνωτέρω τῆς τοῦ ὅλου πλη-
θυσμοῦ.

Συγκρίνοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν οἰκιῶν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κα-
τοίκων καὶ τῶν οἰκοδομῶν, εὑρίσκομεν ὅτι ἐκάστη οἰκία περιλαμβάνει
κατὰ μέσον ὅρον ἄτομα μὲν 8.66, οἰκογενεῖας δὲ 2.08, ἐνῶ δὲ μέσος ὅρος
τοῦ ὅλου Κράτους δι' ἐκάστην οἰκίαν εἶναι ἄτομα 5.23, οἰκογένεια 1.13.

Αἱ 7316 οἰκίαι διανέμονται ὡς ἐξῆς μεταξὺ τῶν ἐξ ἀστυνομικῶν τμη-
μάτων

	Οἰκίαι	Κάτοικοι	Κάτοικοι δι' ἐκάστην οἰκίαν
Τμήμα Α'	1,650	11,149	6.76
» Β	788	7,108	9.02
» Γ	1,358	11,952	8.80
» Δ	844	7,121	8.50
» Ε'	1,344	12,221	9.09
» ΣΤ'	1,332	11,496	8.63
	7,316	61,047	8.34

Ἐκ τῶν περὶ τεθέντων ἀριθμῶν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν κατοίκων κατ'
ἀστυνομικὸν τμήμα προκύπτει ὅτι τὸν πυκνότερον πληθυσμὸν ἔχει τὸ Ε'
ἤτοι 9.09 κάτοικοι δι' ἐκάστην οἰκίαν. Τούτῳ ἑπονται τὸ Β'. 9.02, τὸ
Γ'. 8.80, τὸ ΣΤ'. 8.63, τὸ Δ'. 8.50, τὸ Α'. 6.76, ὅπερ ἐπομένως ἔχει
καὶ τὸν ἀρχιότερον πληθυσμὸν.

Αἱ τέσσαρες μεγάλαι εὐρωπαϊκαὶ πρωτεύουσαι, περὶ ὧν παρετέθησαν καὶ ἄνωτέρω πληροφορίαι ἐν ἐλλείψει τοιούτων περὶ ἄλλων πρωτευουσῶν πρὸς ἃς ἡ σύγκρισις ἠδύνατο ἴσως νὰ ἔχῃ ἀναλογίαν μᾶλλον ἐνδιαφέροντος, ἔχουσι τὴν ἐξῆς ἑκτασιν·

Λονδῖνον	Τ. Χιλ.	316
Παρίσιοι	»	78
Βιέννη	»	56.25
Βερολῖνον	»	22.224

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἀναλογουσι κατὰ Τ. Χιλ. κάτοικοι ἐν Λονδῶν 8,900, ἥτοι 67 φορές περισσότεροι τῆς ὅλης Ἀγγλίας, ἐν Παρίσις 21,740 ἢ 315 φορές περισσότεροι τῆς Γαλλίας, ἐν Βερολῖνῳ 15,405 ἥτοι 233 φορές περισσότεροι τοῦ ὅλου πρῶτου κράτους, ἐν Βιέννῃ 8400 ἢ 150 φορές περισσότεροι τοῦ ὅλου κράτους.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μεγάλην ἔλαβεν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐπίτασιν ἢ ἀνέγερσις νέων οἰκοδομῶν, διότι κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1879 ἐχορηγήθησαν παρ' αὐτῆς 1121 ἄδειαι οἰκοδομῆς.

Ἐπαγγέλματα.— Ἐκ τῶν 63,374 κατοίκων ἐξηκριβώθη τὸ ἐπάγγελμα 34,278. Κατὰ τὴν ἐξακρίβωσιν ταύτην ἐν Ἀθήναις ὑπάρχουσι·

Βιομήχανοι	5552
Ἑμποροὶ	3815
Ἑργάται 2602)	3258
Ἑργάτριαι 656)	
ὑπηρεταὶ . . . 3629)	6594
ὑπηρετρίαι . . . 2965)	
Κτηματῖαι	1167
Γεωργοὶ	603
Ποιμένες	155
Ἰατροὶ	203
Φαρμακοποιοὶ	73
Μαῖται	82
Δικηγόροι	348
Κληρικοὶ	163
Δημοσιογράφοι	54
ὑπάλληλοι δημόσιοι	1327
» δημοτικοὶ	65
Στρατιωτικοὶ ἐν ἀργίᾳ	305
Πολιτικοὶ συνταξιοῦχοι	114
Διδάσκαλοι	318
Διδασκάλισσαι	299
Διαφόρων ἄλλων ἐπαγγελμάτων	877

Προκειμένου περί τῶν ἐπαγγελημάτων τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθη-
νῶν δὲν εἶναι ἴσως ἄνευ ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ πληροφορία περὶ τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν καταστημά-
των. Κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίες, ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις ἐργαστή-
ρια ἐδωδίων 599 ἐξ ὧν 234 πικτοπωλεῖα, ἥτοι 1 πικτοπωλεῖον ἐπὶ ἀ-
τόμων 271. Ἐμπορικὰ καταστήματα διάφορα 350. Βιομηχανικὰ ἐργο-
στάσια 598, ἐξ ὧν κλίβανοι 52, ἀρτοποιεῖα 46. Ἐργαστήρια ἐνδυμασίας
399, ἐξ ὧν ὑποδηματοποιεῖα 143 ἥτοι 1 ἐπὶ 159 ἀτόμων. Καταστήματα
γραμμάτων 60 (ἥτοι τυπογραφεῖα, βιβλιοπωλεῖα, βιβλιοδετεῖα, κτλ.).
Οἶνοπωλεῖα 288 ἢ 1 ἐπὶ 220 ἀτόμων. Καφενεῖα 161 ἢ 1 ἐπὶ 394 ἀτό-
μων. Ξενοδοχεῖα καὶ μηχανεῖα 126. Καπνοπωλεῖα 112. Κουρεῖα 77.
Φαρμακεῖα 30. Συμβολαιογραφεῖα 24.

Ἐκπαίδευσις.—Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως 32,761 εἰσὶν ἐγγράμ-
ματοι καὶ 30,345 ἀγράμματοι, διανεμόμενοι ὡς ἐξῆς κατὰ φύλον·

	Ἄνδρες	Γυναῖκες
Ἐγγράμματοι	21,330	11,431
Ἀγράμματοι	12,734	17,611
Δὲν ἐξηκριβώθησαν	141	127

ἥτοι ἀναλογοῦσιν ἐπὶ 100 μὲν ἀρρένων κατοίκων, ἐγγράμματοι ἄρρενες
62, ἐπὶ 100 δὲ θηλέων κατοίκων ἐγγράμματοι θήλειαι 39.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχουσιν
ἐν Ἀθήναις 62 δημοτικὰ σχολεῖα, ἐξ ὧν ἀρρένων 25, θηλέων 37. Ἐκ
τούτων δημόσια 3 ἀρρένων καὶ 4 θηλέων. Ἀπαντὰ τὰ σχολεῖα ταῦτα
ἔχουσι μαθητὰς 5,698 διανεμομένους ὡς ἐξῆς·

	Μαθηταὶ	Μαθήτριάς
Δημοσίων	815	1,040
Ἰδιωτικῶν	1,845	1,998

Εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα διδάσκουσιν, εἰς μὲν τὰ τῶν ἀρρένων διδάσκα-
λοι 9 εἰς δὲ τὰ τῶν θηλέων διδασκάλισσαι 20. Ἐπομένως ἀναλογεῖ 1
διδάσκαλος ἐπὶ 90 μαθητῶν καὶ 1 διδασκάλισσα ἐπὶ 52 μαθητριάων.

Ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουσι παιδία τῆς ἡλικίας τῶν δημο-
τικῶν σχολείων 7,679, ἥτοι ἄρρενα 3,979, θήλεα 3,700.

Ἐπομένως ἐκ τῶν παιδίων τούτων φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα,
τὰ τε δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικά, 74 τοῖς 100, ἢ, ἄρρενα μὲν 67 τοῖς
100, θήλεα δὲ 82 τοῖς 100.

Ἀστική κατάσταση.—Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν εὐρέθησαν παρόντες·

Δημόται Ἀθηναίων	29,634
Ἑτεροδημόται	24,148
Ἀλλοδαποὶ	7,423
Ἀγνώστου δημοτικότητος	2,169

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν ἦσαν

Ἕλληνες ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Τουρκίας (ὕπηκοι Ὀθωμανοὶ)	2788
Ἴταλοι	457
Ἀγγλοι	372
Γάλλοι	235
Γερμανοὶ	175
Αὐστριακοὶ	105
Ῥῶσοι	89
Διαφόρων ἄλλων ἐθνικοτήτων	3202

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν τούτων 1,066 δὲν λαλοῦσι τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν.¹

Α. Μανσόλας.

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΟΥ ΕΒΕΡΣ

Οἱ χρόνοι τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, οἱ ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας ἀναλόγως μικρὰ καὶ ὀλίγον ἐπικωγὰ προσφέροντες, καθίστανται σπουδαιότεροι διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀνέλιξιν τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Γηθοσύνως λοιπὸν ἡ τῶν γραμμάτων πολιτεία ἐχαιρέτισε τὸ ἀοριφανὲς φιλοπόνημα τοῦ Ἑβερς,² οὗ τὴν ὑπόθεσιν ἠρύσατο οὗτος ἐκ τῆς εἰρημένης περιόδου, ἥτοι ἐκ τῶν χρόνων τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἀδριανοῦ, ὅς τις εἶναι μὲν ὁ ἥρως τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ μυθιστορήματος, μετ' ὀρθότητος δ' ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ διασχυρίζηται, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἀποτελεῖ μὲν τὸ κέντρον, ἀλλὰ μεθ' ἀπάντων τῶν περὶ αὐτὸν εἶναι τὸ ἀπώτερον διὰ τὴν διάφορον ἐκτύλιξιν τῆς πράξεως. Ἐν ἄλλαις λέξεσι δὲν ἀναφάνεται αὐτὸς ὡς ὁ ἥρωις ἐκάστου μεμονωμένου μύθου, τοῦ καταρτίζοντος τὸ ὅλον περιεχόμενον τῆς ποιήσεως τῆς τῆς. Τοιοῦτος μεμονωμένος καὶ μοναδικὸς μῦθος δὲν εἶναι πράγματι πρόχειρος, καὶ οὐχὶ παντάπασιν ἀναίτιως ἠγέρθη τούτου ἕνεκα ἡ μέμφις τινῶν κατὰ γε τὴν μεγάλην χαλα-

¹ Ἡ ἀπογραφή αὕτη τῆς πόλεως Ἀθηνῶν εἶναι ἀπόσπασμα τῆς δημοσιευομένης Στατιστικῆς τῆς ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ τμηματάρχου τῆς δημοσίας οἰκονομίας κ. Α. Μανσόλα εὐμενῶς ἡμῖν παραχωρηθεῖσα.

² Der Kaiser Roman von Georg Ebers ὁτιομέν ἐν Στουτγάρδῃ καὶ Λειψίᾳ 1881.